

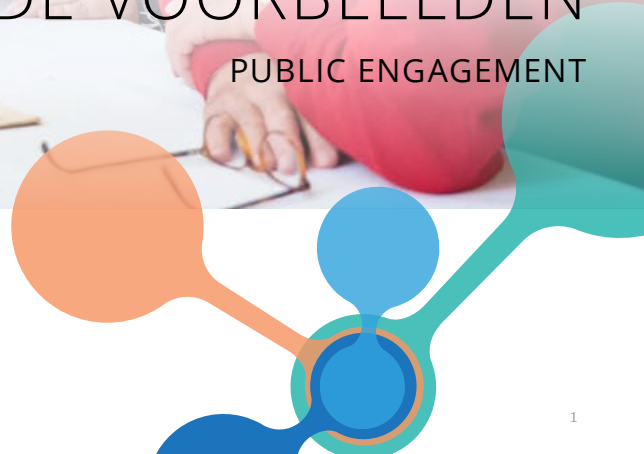

INSPIRERENDE VOORBEELDEN

PUBLIC ENGAGEMENT

Universiteit Utrecht

Colofon

Dit is een uitgave van het programma Public Engagement van de Universiteit Utrecht

Oktober 2018

Drukwerk: Xerox

Ontwerp: Elsbeth Kool

www.uu.nl/publicengagement

publicengagement@uu.nl

INLEIDING

De Universiteit Utrecht wil een maatschappelijk betrokken universiteit zijn en bijdragen aan het oplossen van maatschappelijke vragen.

Public engagement is één van de manieren waarop onderzoekers deze maatschappelijke verantwoordelijkheid kunnen invullen, naast bijvoorbeeld policy engagement (gericht op beleidsmakers en politici) en business engagement (gericht op bedrijven).

Onder public engagement verstaan we de verschillende manieren waarop de activiteiten, resultaten en opbrengsten van wetenschappelijk onderzoek gedeeld kunnen worden met een breed publiek. Daarbij is ‘engagement’ in principe tweerichtingsverkeer, waarbij interactie komt kijken, met als doel dat de activiteit voor beide partijen iets oplevert.

Public engagement biedt voordelen voor het publiek (meer betrokkenheid bij wetenschappelijk onderzoek en beter geïnformeerde keuzes maken), voor onderzoekers (nieuwe ideeën, uitdagingen van het denken, perspectieven van burgers) en voor de universiteit (maatschappelijke impact).

Bij onderzoekers en ondersteuners die met public engagement aan de slag willen, rijzen in de praktijk allerlei vragen. Hoe doe je dat goed, public engagement? Waar kun je aan denken? Wat hebben collega's gedaan waar we iets van kunnen leren? Aan hoeveel tijd en geld moet ik denken?

De voorbeelden in dit boekje kunnen dienen als inspiratie en als startpunt voor een gesprek over deze vragen tussen onderzoeker en ondersteuner. Om dat gesprek wat structuur te geven, is ook een stappenplan opgenomen. Wil je meer weten over een van de voorbeelden? Neem contact op met de genoemde onderzoeker of afdeling, of met het team Public Engagement.

**Miranda Thoen, Stephanie Helfferich en Eline Dondorp,
team Public Engagement Universiteit Utrecht**

Betweter Festival, foto: Jan Willem Groen

INHOUDSOPGAVE

Toelichting iconen	7
Stappenplan	8
Betweter Festival	10
Leerpakket Mediawijs door Media Maken	12
LitLab	14
Utrechtse Dag van de Filosofie	16
SchimmelLAB	18
Lowlands Science	20
Music by Oceans	22
Powersaver Game	24
Science & Fiction	26
Straatpoëzie	28
Ter Info	30
Meet the Professor	32
Ja, ik wil	34
Studium Generale	36
Leergemeenschappen	38
Kasboekje van Nederland	40
YOUth Kindercolleges	42
Inclusie in Utrecht: een filminterventie	44
Hip&Co	46

Toelichting iconen

Wat voor soort publieksactiviteit is het?

Welk publiek is betrokken bij de activiteit of voor welk publiek is de activiteit bestemd?

In welke onderzoeksfase vond de publieksactiviteit plaats?

Hoeveel tijd heeft het ontwikkelen en/of voorbereiden van de publieksactiviteit gekost?

Hoe lang duurde de publieksactiviteit?

Wat was het budget van de onderzoeker voor de publieksactiviteit? (exclusief personele kosten)

€: < €1.000   €€: €1.000 - €20.000   €€€: > €20.000

Stappenplan

Heb je wel eens nagedacht over het betrekken van publiek bij je onderzoek?

Om een mooie publicengagementactiviteit te bedenken, kun je de volgende stappen doorlopen:

1. Waarom public engagement?
2. Wat is de maatschappelijke vraag/probleem waarop je wilt inspelen?
3. Wie zijn de mensen die hier vragen/zorgen/meningen over hebben?
4. Hoe raakt jouw onderzoek aan deze vraag of dit probleem?
5. Hoe kun je op dit onderwerp je publiek bij je onderzoek betrekken?
6. Wat heb je daarvoor nodig?
7. Evalueer

1 Waarom Public Engagement?

- verbetert de kwaliteit en impact van het onderzoek
- geeft nieuwe inzichten en ideeën, bij zowel publiek als onderzoeker
- creëert draagvlak voor wetenschappelijk onderzoek
- zorgt voor nieuwe samenwerkingen
- kan helpen bij het verkrijgen van fondsen en subsidies
- kan nieuwe data opleveren

WAT IS JE DRIJFVEER?

3

Wie zijn de mensen die hier vragen/zorgen/meningen over hebben?

- Welk publiek zou een bijdrage kunnen leveren?
- Welk publiek zou interesse kunnen hebben?
- Welk publiek zou er een mening over kunnen hebben?
- Welk publiek zou nog ontbrekende inzichten of perspectieven kunnen bieden aan jou/je onderzoek?

WAT IS JE PUBLIEK?

2 Wat is de maatschappelijke vraag/probleem waarop je wilt inspelen?

- is het actueel?
- is het urgent?
- speelt deze kwestie op de lange of korte termijn?
- is deze kwestie lokaal, regionaal, nationaal, internationaal?

WAT IS JE MAATSCHAPPELIJKE VRAAG OF PROBLEEM?

4

Hoe raakt je onderzoek aan deze vraag of dit probleem?

- onderzoeksvraag afgeleid van issue?
- op welke aspecten van dit probleem heeft je onderzoek betrekking?
- welke invalshoeken/inzichten/perspectieven kan je onderzoek op dit probleem geven?

HOE RAAKT JE ONDERZOEK AAN DEZE VRAAG OF DIT PROBLEEM?

6

Wat heb je nodig om een publicengagementactiviteit te bedenken en te realiseren?

- planning: denk tijdig na over wat je nodig hebt en wie je nodig hebt
- inspirerende voorbeelden van publicengagementactiviteiten
- advies, ondersteuning en expertise bij conceptontwikkeling, uitvoering, organisatie, opstellen begroting, etc.
- ondersteuning door communicatie, RSO, Universiteitsmuseum/Studium Generale, e.d.
- financiële middelen: hoeveel?
- personele middelen: hoeveel en wie?

WAT HEB JE NODIG?

7

Evalueer

- bepaal vooraf je doel en hoe je gaat meten wat de impact is van je activiteit
- neem geleerde lessen mee voor de toekomst
- deel je geleerde lessen met collega's

HOE GA JE EVALUEREN?

5

Hoe kun je op dit onderwerp je publiek bij je onderzoek betrekken?

- begin van je onderzoek: onderzoeksvraag samen met publiek vaststellen; je onderzoeksvraag laten voeden door burgerperspectieven
- tijdens je onderzoek: citizen science (dataverzameling door/met het publiek); publiek kijkje in de keuken geven; bijstellen van je onderzoeksvraag adhv burgerperspectieven
- ná het onderzoek: resultaten verbinden aan maatschappelijke issues en delen met het publiek; publiek laten meedenken/discussieren over interpretatie van resultaten en vervolgonderzoek

WELKE FASE IS GESCHIKT VOOR JOU?

Betweter Festival

Het kunst- & wetenschapsfestival van Utrecht

Het Betweter Festival is het jaarlijkse kunst- en wetenschapsfestival in TivoliVredenburg. In een avondvullend programma met minicolleges, interviews, muziek en film, daagt het festival bezoekers uit om een onderzoekende houding aan te nemen. In een ontspannen setting en met een biertje in de hand maken ze kennis met al het moois dat de wetenschap te bieden heeft. Voor iedereen die wil weten hoe de wereld werkt, nieuwe ervaringen niet schuwt en zich graag verwondert. Uniek aan het festival is dat bezoekers ook zelf mee kunnen doen aan wetenschappelijk onderzoek.

Met het festival willen de organisatoren de wetenschap dichterbij het publiek brengen. Jessie Waalwijk, projectleider van het Betweter Festival: *“Wetenschap is allang geen ver-van-je-bedshow meer: een kwestie van oude mannen in een ivoren toren. Dat laten we op dit festival zien. Snelle maatschappelijke ontwikkelingen vragen om duiding. Wetenschap en kunst kunnen ons daarbij helpen.”*

Kennis verspreiden

In 2016 vertelde onderzoekster en universitair docent neuropsychologie Anouk Keizer aan het publiek over haar onderzoek naar het zelfbeeld van anorexiapatiënten: *“Ik ben al acht jaar dag in dag uit met dit onderwerp bezig. Dan is het natuurlijk heel leuk om de belangrijkste resultaten met mensen te kunnen delen, zodat mijn opgedane kennis verspreid wordt.”*

Het Betweter Festival wordt georganiseerd door [Studium Generale](#), namens de Universiteit Utrecht en samen met de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO), de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht (HKU), de Universiteit voor Humanistiek (UvH) en TivoliVredenburg.

Festivals en podia

Volwassenen (studenten, alumni en andere geïnteresseerden van binnen en buiten Utrecht)

Talk: 12 uur, experiment: 32 uur

Een avond

Onderzoeker heeft geen budget nodig

Foto: Jan Willem Groen

Leerpakket Mediawijs door Media Maken

De schakel tot participatie van migrantenjongeren?

Migrantenjongeren volgen na aankomst in Nederland een tweejarig onderwijstraject in internationale schakelklassen. De Utrechtse school Ithaka Internationale Schakelklassen telt momenteel circa 775 leerlingen. Rob Bekker, een ervaren taaldocent, benaderde onderzoekster Sanne Sprenger met de vraag een mediawijsheidprogramma te ontwikkelen voor deze leerlingen. Eind 2016 ontwikkelde Sanne, samen met onderzoekers Koen Leurs, Hemmo Bruinenberg en Ena Omerović een pilot lesprogramma op kosten van Ithaka.

Vanaf september 2017 gaven de mediaonderzoekers hier vervolg aan toen het project 'Mediawijs door Media Maken' werd gefinancierd door de Nationale Wetenschapsagenda, als onderdeel van de route Veerkrachtige en Zinnvolle Samenlevingen. In het voorjaar van 2018 hebben 50 leerlingen het nieuwe lesprogramma gevolgd.

Sanne: "Juist voor migrantenjongeren is kritisch leren kijken naar media en maken van media – in een voor hen nog onbekende samenleving – belangrijk om nieuwe bruggen te kunnen slaan. Ook helpt het om de (digitale) 'lifeline' met het thuisland zorgvuldig, maar ook kritisch te onderhouden. Hoewel mediawijsheid steeds vaker onderdeel is van het curriculum, bleek het in internationale klassen nog onderbelicht."

Bestaande lespakketten zijn veelal talig, maar ook betuttelend en waarschuwend van karakter, volgens de betrokken onderzoekers en de docenten van internationale schakelklassen. Dit programma is vooral gericht op empowerment. Daarom is er voor gekozen om de leerlingen zelf audiovisuele media te laten maken, bijvoorbeeld in de vorm van interviews, propagandafilms, vlogs of video-cv's. Al doende leren de jongeren hoe media-uitingen worden gekleurd door belangen of andere journalistieke overwegingen tijdens het maakproces én hoe zij zelf hun identiteit kunnen uitdragen.

Kinderen en wetenschap

Migrantenjongeren

Onderzoekers werken sinds september 2017 een halve dag per week aan dit project en twee onderzoekers 1 dag per week

€€€

Dr. Koen Leurs, Sanne Sprenger, MA, Hemmo Bruinenberg, MSC en Ena Omerović, MA zijn verbonden aan het Departement Media- en Cultuurwetenschappen van de Universiteit Utrecht.

Foto: team Mediawijs door Media Maken

LitLab

Digitaal laboratorium voor literatuuronderzoek

LitLab is een digitaal laboratorium voor literatuuronderzoek op de middelbare school. Door middel van digitale experimenten kunnen bovenbouwleerlingen kennis maken met academisch onderzoek doen naar de Nederlandse literatuur in brede zin: van Middelnederlandse verhalen tot hedendaagse popmuziek.

LitLab komt voort uit de zorg die neerlandicus Els Stronks heeft over het schoolvak Nederlands:

“Literatuur was altijd een prominent onderdeel in het curriculum maar krijgt tegenwoordig minder aandacht; het vak is nu teveel gericht op vaardigheden. Ik, en andere neerlandici van de Universiteit Utrecht, signaleerden dat leerkrachten in het middelbaar onderwijs graag willen beschikken over onderwijsmateriaal dat verband legt tussen het schoolvak Nederlands en academisch onderzoek naar de Nederlandse literatuur. Op die manier biedt het leerlingen zicht op wat die literatuur voor de Nederlandse samenleving betekent. Vanuit deze behoefte hebben we in 2016 LitLab ontwikkeld.”

Het doel van LitLab is middelbare schoolleerlingen de kans geven om onderzoek te leren doen naar Nederlandse literatuur. Daarbij stelt LitLab actuele, cruciale vragen centraal: de leerlingen onderzoeken onder meer hoe je via popmuziek eeuwenoude ideeën over nationalisme op kunt pikken, wat literatuur tot literatuur maakt en hoe over slavernij werd geschreven in Nederlandstalige literatuur. De lessen sluiten aan bij recent academisch onderzoek en richten zich voor nu op het gebruik van digitale methoden en collecties die voor iedereen toegankelijk zijn. Zo vormt LitLab een schakel tussen leerlingen, docenten en onderzoekers.

Prof. dr. Els Stronks is hoogleraar Vroegmoderne Nederlandse letterkunde bij het departement Talen, Literatuur en Communicatie van de Universiteit Utrecht.

Kinderen en wetenschap

Docenten en leerlingen in het middelbaar onderwijs

In vijf maanden van idee naar eerste versie van website

Tijdens het onderzoek

€€

UTRECHTSE DAG VAN DE FILOSOFIE

Verdieping van maatschappelijke discussies met nieuwe inzichten uit de filosofie

Het departement Filosofie en Religiewetenschappen van de Universiteit Utrecht organiseerde op 21 april 2018 haar eerste Utrechtse Dag van de Filosofie. Het gevarieerde programma bestond uit debatten, een filosofische stadswandeling, lezingen en interviews.

Voor de ochtend waren twee hoofdsprekers uitgenodigd: de Duitse filosofe Dorothea Gädeke en de Utrechtse Annemarie Kalis. Dorothea behandelde de vraag wat wij kunnen leren van de filosofie van Ubuntu, een Zuid-Afrikaanse denkwijze dat het begrip menselijkheid als uitgangspunt van het filosofisch redeneren neemt. En Annemarie hield haar lezing over zelfcontrole. Wat doen we eigenlijk als we onszelf controleren?

In de middag konden de deelnemers kiezen uit verschillende opties. Er waren lezingen, onder meer over complottheorieën, dierethiek en straatpolitiek. Daarnaast waren er debatten over nepnieuws, democratie en klimaatverandering. Tenslotte was het mogelijk te kiezen voor een filosofische stadswandeling. Filosoof Paul Ziche liet plekken zien waar bekende filosofen woonden, en vertelde hoe filosofische concepten terug te zien zijn in de architectuur en hoe je filosofisch grip kunt krijgen op de stad.

De Utrechtse Dag van de Filosofie is een initiatief van Ingrid Robeyns, hoogleraar aan het Ethiek Instituut: **“Filosofie draagt bij aan het grondig, kritisch en genuanceerd doordenken van alle zaken des levens – en dus ook de wezenlijke zaken die ons allen bezighouden. Tijdens deze dag verdiepen we maatschappelijke discussies met de nieuwste inzichten uit de filosofie.”**

Een volgende editie van de Utrechtse Dag van de Filosofie is alleen haalbaar als meer capaciteit en ondersteuning beschikbaar is of samengewerkt wordt met een organisatie met expertise op het gebied van dit soort activiteiten.

Prof. dr. Ingrid Robeyns doet onderzoek op het raakvlak van de analytische politieke filosofie, ethiek, economie en sociale wetenschappen.

Lezingen en debat

Iedereen binnen en buiten Utrecht die geïnteresseerd is in filosofie

300 uur voorbereiding (26 weken)
70 uur organisatie dag zelf (zonder tijd van de sprekers)

Een dag

€€

SCHIMMELLAB

Wereldfaam, een schimmel met je naam

Het Universiteitsmuseum Utrecht en het Westerdijk Fungal Biodiversity Institute voerden in 2017 samen een citizen science project uit. Museumbezoekers konden bodemmonsters uit eigen tuin inzenden om nieuwe schimmels te identificeren.

2017 was het Westerdijkjaar, ter herinnering aan het feit dat Johanna Westerdijk 100 jaar geleden de eerste vrouwelijke hoogleraar van Nederland was. Het Westerdijkjaar is gevierd op veel verschillende manieren, waaronder een tentoonstelling in het Universiteitsmuseum Utrecht en een citizen science project. Als onderdeel van de tentoonstelling over Johanna Westerdijk konden bezoekers een onderzoekkit ophalen bij het SchimmelLAB waarmee ze een bodemmonster konden nemen in eigen tuin. De bodemmonsters werden opgestuurd naar het Westerdijk Instituut, dat ze onderzocht op nieuwe schimmels. Met succes: in mei 2018 waren er 87 nieuwe schimmels ontdekt uit 292 monsters. Jan Dijksterhuis onthulde een aantal nieuwe schimmels in het Universiteitsmuseum Utrecht.

Mensen konden het proces van identificatie volgen via een filmpje op de website en weergave van de gevonden schimmels per monster en in totaal. Bovendien ontvingen alle inzenders een update per mail. De nieuwe schimmels zijn vernoemd naar de inzender. De schimmels zijn ook opgenomen in de schimmelverzameling van het Westerdijk Instituut, de grootste collectie levende schimmels ter wereld.

Het Westerdijk Instituut is blij met de resultaten en gaat een vervolg van het project organiseren in Europa en voor alle Nederlandse eilanden.

Citizen science

Bezoekers van het
Universiteitsmuseum
Utrecht

Tijdens het onderzoek

Een jaar

Een week

Vorbereiding: €
Verwerking monsters: €€€

Dr. Jan Dijksterhuis
is onderzoeker bij
het Westerdijk Fungal
Biodiversity Institute.

Foto: Lize Kraan

LOWLANDS SCIENCE

Festivalgangers onderwerpen zich aan bijzondere experimenten

Lowlands is een tijdelijke stad met 60.000 inwoners waar muziek, theater, comedy en cultuur de hoofdrol spelen. Sinds drie jaar vormt Lowlands Science een prominent programmaonderdeel. Bezoekers kunnen meedoen aan uiteenlopende onderzoeken van universiteiten, hogescholen en onderzoeksinstituten.

Een voorbeeld is het onderzoek van Iris Sommer, hoogleraar Psychiatrie, over de relatie tussen slaaptkort en hallucinaties. Lowlands bood een prachtige kans om in een natuurlijke omgeving data te verzamelen. Iris Sommer: *“We wilden meer weten over hallucinaties. Die kunnen worden opgewekt door bijvoorbeeld dansen en slaaptkort. Op Lowlands waren genoeg mensen die aan die voorwaarden voldeden.”*

Iris en haar team onderzochten tijdens het festival ruim 700 bezoekers door middel van een vragenlijst, EEG-meting en een virtual reality-ervaring. De onderzoekers legden aan elke bezoeker uit dat hallucineren een integraal onderdeel is van de menselijke waarneming en dat veel mensen er geen last van hebben, maar sommigen wel. Voor die minderheid zijn betere behandelingen nodig. Van metingen bij gezonde mensen kunnen onderzoekers veel leren.

Deelname aan Lowlands Science heeft een schat aan informatie opgeleverd en was volgens Iris Sommer *‘een prachtige onderzoekswerkelijkheid!’*

Prof. dr. Iris Sommer was tot 2017 verbonden aan het UMC Utrecht waar ze onderzoek deed naar schizofrenie en het ontstaan van hallucinaties. Sinds september 2017 is ze hoogleraar Cognitieve aspecten van neurologische en psychiatrische stoornissen bij het UMC Groningen.

Citizen science

Bezoekers van Lowlands Festival

Tijdens het onderzoek

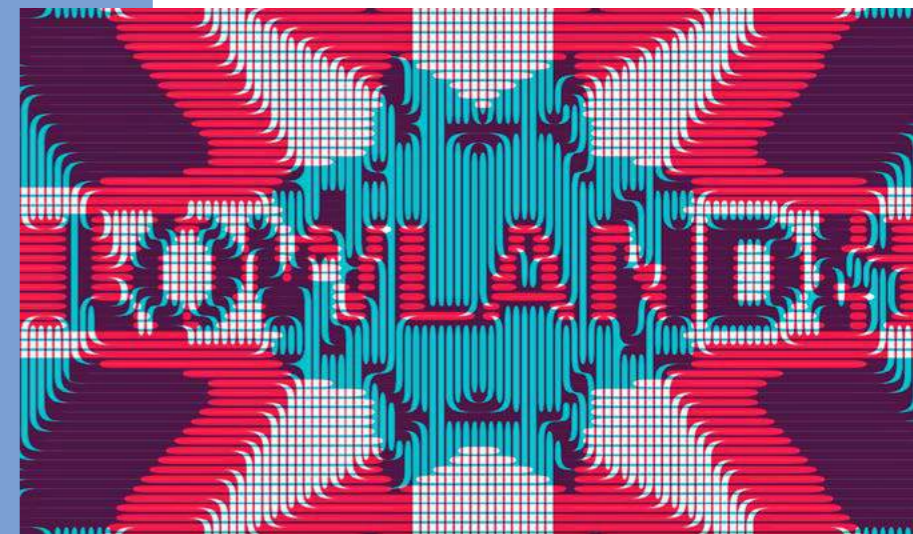
Het team heeft er gedurende de zomerperiode intensief aan gewerkt

Drie dagen

€€

MUSIC BY OCEANS

Muziek ontmoet wetenschap

Klinkt de Atlantische Oceaan anders dan de Indische? Zijn oceaanstromingen in een ijszee anders dan in een tropische zee? Componist Stef Veldhuis werkte samen met oceaanoonderzoekers Erik van Sebille en Will de Ruijter om die vragen te beantwoorden. Wereldwijd verzamelen duizenden oceaansondes data die worden gebruikt voor weersvoorspellingen en klimaatmodellen. Deze gegevens vormen de basis voor muzikale elementen als toonhoogte, dynamiek en ritme. Op 31 oktober 2017 speelde een strijkkwartet de resulterende muziekstukken en vertelden onderzoekers over de oceaanstromingen waarop de composities gebaseerd zijn.

“Het is een manier om radicaal anders met onze data om te gaan”, vertelt Erik van Sebille. Hij maakt voor zijn onderzoek gebruik van gegevens uit de Argo-sondes, die een kilometer diep in de oceaan drijven en elke tien dagen aan het zeeoppervlak komen om de verzamelde gegevens via een satellietverbinding door te sturen.

“Er komen ontzettend veel gegevens uit die sondes en vaak komen we niet verder dan het maken van mooie plaatjes en infographics. Hoe kunnen we onze andere zintuigen gebruiken om met die data om te gaan? Kunnen we iets horen dat we niet kunnen zien?”

Componist Stef Veldhuis heeft de oceaangegevens omgezet in muziek: “Sommige composities zijn een uitwerking van het traject van de floats. Andere composities laten zich meer leiden door de temperatuur of de zoutgraad van de oceanen.” Er is ook een interactieve website, waar bezoekers zelf muziek kunnen maken op basis van live data van de sondes.

Dr. Erik van Sebille is oceanograaf en klimaatonderzoeker. Zijn onderzoek richt zich op hoe oceanen organismen en plastic afval transporteren tussen verschillende regio's van de oceaan.

Em. prof. Will de Ruijter was tot december 2016 hoogleraar Fysische Oceanografie.

Festivals en podia

Muziek liefhebbers

Januari 2017 t/m het symposium op 31 oktober 2017

Het symposium met uitvoering vond plaats na afloop van het onderzoek

Een middag

€€

Foto: Sebastiaan ter Burg

POWERSAVER GAME

Thuis energie besparen met een digitaal spel

Er is een steeds grotere behoefte om duurzamer te leven en efficiënter met energie om te gaan in het huishouden. Powersaver Game is een spel dat via het internet op elk gewenst apparaat kan worden gespeeld. Deelnemers leren spelenderwijs om minimaal 15% energie te besparen in het huishouden. Voor de duur van vijf weken krijgen ze om de twee dagen opdrachten om energie te besparen in het huishouden. De resultaten van energiebesparing door het uitvoeren van de opdrachten in je huishouden hebben direct gevolgen voor de game. Hiervoor wordt het werkelijke energieverbruik uit de slimme energiemeter gebruikt.

Informaticus Jan Dirk Fijnheer doet onderzoek naar het gebruik van persuasieve games en gamification in relatie tot duurzaam energieverbruik (aardgas en elektriciteit) van huishoudens. Hier heeft hij Powersaver Game voor ontwikkeld: “Het onderzoek richt zich op de vraag hoe een game de houding en het gedrag ten opzichte van duurzaam energieverbruik thuis op langere termijn kan veranderen.”

Er worden twee grote studies met experimenten gedaan, waaronder een media-comparisonstudie. Fijnheer onderzoekt wat voor effect het spelen van een game heeft op gedrag en houding ten aanzien van duurzaam energieverbruik in het huishouden. De tweede studie is een value added-studie, waarbij via experimenten onderzocht wordt welke invloed het spelen in competitie en personalisatie van avatars heeft op gedrag en houding ten aanzien van duurzaam energieverbruik in het huishouden.

Drs. Jan Dirk Fijnheer is buitenpromovendus bij de onderzoeksgroep Informatica Interaction Technology van de Bèta Faculteit en is verbonden aan de Hogeschool Inholland.

Citizen science

Huishoudens

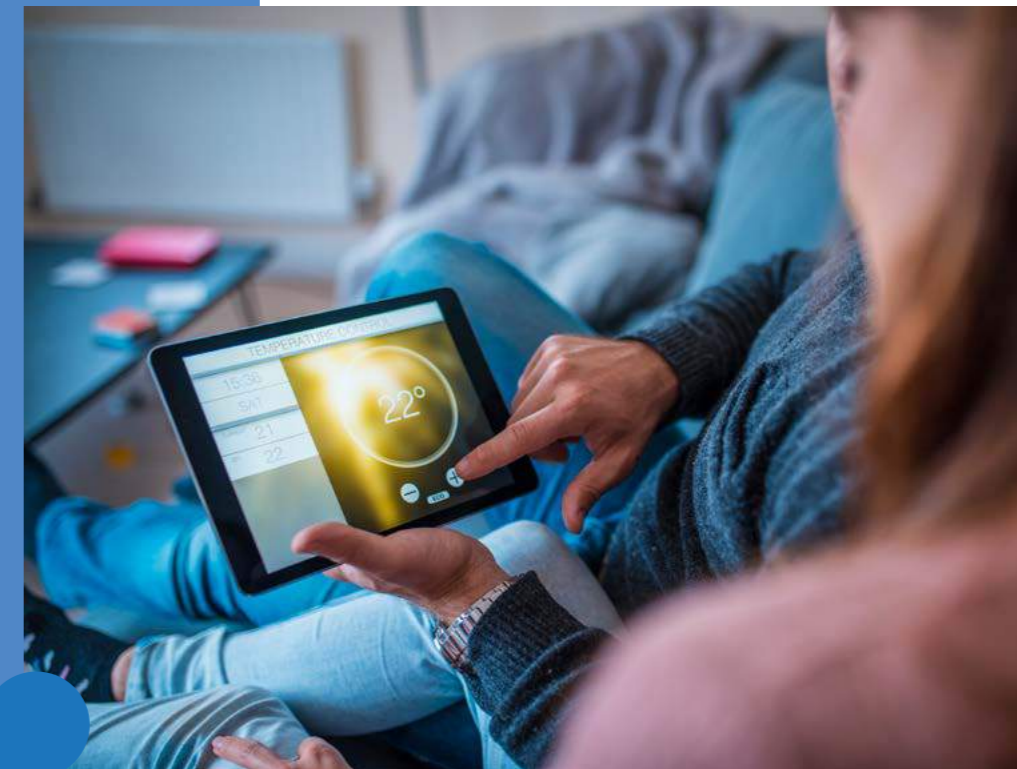
Tijdens het onderzoek

Anderhalf jaar

€€

SCIENCE & FICTION

Een filmreeks van Louis Hartlooper Complex en USBO

Het departement Bestuurs- en Organiseringswetenschap (USBO) van de Universiteit Utrecht en filmtheater Louis Hartlooper Complex organiseren sinds 2010 ieder jaar een filmreeks met wetenschappelijke explicateurs. Onder de titel 'Science & Fiction' worden prikkelende wetenschap en films van betekenis samengebracht. In de geest van filmexplicateur Louis Hartlooper houden onderzoekers een korte inleiding bij iedere film. Na afloop kunnen bezoekers met hen in gesprek.

Gert den Toom: "Science & Fiction is een mooie gelegenheid om thema's uit de Bestuurs- en Organiseringswetenschap onder de aandacht te brengen van een breed publiek. Het departement staat middenin de samenleving en wil dat graag laten zien, ook in deze samenwerking met het Louis Hartlooper Complex."

Over leven in de stad

Science & Fiction 2018 ging over de uitdagingen waar grote steden voor staan: is er nog 'publieke ruimte' en wie voelt zich daarin thuis? Het Louis Hartlooper Complex toonde vier films die je aan het denken zetten over bijvoorbeeld: Leven we samen of zijn we een verzameling individuen? In de film 'Over leven in de stad' werd stilgestaan bij veranderende identiteiten, diversiteit, groepsvorming en uitsluiting. Daarnaast werd de lokale politiek en de leefbaarheid voor de mensen die er wonen en werken belicht.

Eerdere edities

Thema's die in eerdere edities van de filmreeks aan de orde kwamen, waren bijvoorbeeld 'Mind the Gap' over groepen in de samenleving die elkaar nauwelijks ontmoeten, niet begrijpen of tegenover elkaar staan; aan beide zijden van een kloof. En het thema 'Doe het zelf' over burgers die steeds meer zelf moeten, willen en gaan doen.

Gert den Toom is communicatie-medewerker van de faculteit REBO. Samen met collega's en het Louis Hartlooper Complex organiseert hij Science & Fiction.

Lezing en debat

Bioscoopbezoekers

Voor de organisatoren kost het ontwikkelen van een reeks ongeveer 100 uur

Een reeks bestaat uit vier films op vier avonden

€€

Filmreeks
**Science
& Fiction**

Mind the Gap!

Dinsdag 16 mei
Elena

Dinsdag 30 mei
**Looking
for Eric**

Dinsdag 13 juni
Welcome

Dinsdag 4 juli
Pride

LOUIS
HARTLOOPER
COMPLEX

Universiteit Utrecht

USBO

STRAATPOËZIE

Inventarisatie van gedichten in de openbare ruimte

Er zijn ontzettend veel gedichten te lezen in de openbare ruimte van Nederland en Vlaanderen, maar niemand weet precies hoeveel, waar en van wie. De website Straatpoëzie heeft als doel een inventarisatie te maken van alle poëzie in de openbare ruimte van Nederland en Vlaanderen. De website archiveert hiermee literair erfgoed.

Op www.straatpoezie.nl staat een interactieve kaart waarop de locaties van de gedichten in de openbare ruimte staan aangegeven. Iedereen kan hierop gedichten zoeken. Bijvoorbeeld als men benieuwd is waar in de buurt gedichten te vinden zijn, of op welke locaties gedichten te lezen zijn van een lievelingsdichter.

Iedereen die een gedicht in de openbare ruimte ziet, kan dat gedicht toevoegen op de website. Alle gegevens in de database van 'Straatpoëzie' worden door Kila van der Starre gebruikt voor haar promotieonderzoek naar 'poëzie buiten het boek', het fenomeen van poëzie in de openbare ruimte. Daarnaast kunnen docenten die met hun leerlingen aan de slag willen met straatpoëzie, op de website terecht voor lesideeën.

Kila van der Starre is literatuurwetenschapper en bereidt een proefschrift voor over Nederlandstalige poëzie buiten het boek.

Citizen science

(Potentiële) poëziefhebbers en docenten

Tijdens het onderzoek

Kila is een halfjaar op voorhand gaan nadenken over hoe ze de website het best kon ontwerpen en welke functies ze wel en niet wilde toevoegen.

€

Foto: Ossip van Duivenbode

TER INFO

Met kinderen praten over terrorisme

Stel, er vindt een terroristische aanslag plaats: hoe bespreek je dit als docent dan zo verantwoord mogelijk in de klas? Beatrice de Graaf, terrorismedeskundige en hoogleraar internationale betrekkingen, ontwikkelde samen met studenten Informatiekunde, Pedagogiek en Geschiedenis een mobiele website met informatie en lesmateriaal voor docenten. De webapp heet Ter Info en helpt om terrorisme op een duidelijke, feitelijke en verbindende manier met leerlingen te bespreken.

“Ik heb drie kinderen op de lagere school”, vertelt Beatrice de Graaf, “en merk dagelijks hoeveel zij meekrijgen van wat er gebeurt in de wereld. Vanaf een bepaalde leeftijd kijken ze naar programma’s als De Wereld Draait Door en ze weten ook heel goed wie Donald Trump is. Dus toen de school mij vroeg of ik geen korte lessen over terrorisme kon komen geven, ging ik nadenken over hoe ik dat breder aan zou kunnen pakken.”

De mobiele website richt zich op leerlingen met verschillende achtergronden en uit verschillende leeftijdsgroepen. Diverse artikelen en opdrachten maken duidelijk: wat is er gebeurd, hoe verklaren we dat, hoe kunnen we hiermee omgaan en wat betekent het voor de scholieren zelf? De Universiteit Utrecht begeleidt het gebruik van Ter Info op scholen en documenteert praktijkervaringen om het platform te verbeteren.

Prof. dr. Beatrice de Graaf is hoogleraar geschiedenis van de internationale betrekkingen aan de Universiteit Utrecht.

Kinderen en wetenschap

Leerkrachten

Tijdens het onderzoek

Een jaar en twee maanden, aanvang van het project tot afronden van pilot op scholen

€€€

Foto: Ruud Bisseling

MEET THE PROFESSOR

Hoogleraren op de fiets naar basisscholen

Tijdens Meet the Professor stappen 140 hoogleraren van de Universiteit Utrecht op de fiets naar basisscholen in Utrecht. Leerlingen van groep 6, 7 en 8 mogen hun prof een uur lang 'de toga' van het lijf vragen, gewoon bij hen in de klas.

Nieuwsgierig blijven

Met de hoogleraren vanuit alle faculteiten bereikt Meet the Professor jaarlijks ruim 3.000 leerlingen, van basisscholen uit alle hoeken van de samenleving. Door middel van het bezoek van de hoogleraar wil de Universiteit Utrecht aan leerlingen laten zien hoe belangrijk het is om nieuwsgierig te blijven en te onderzoeken. Harold van Rijen deed in 2017 voor de derde keer mee aan Meet the Professor: *“Een activiteit als Meet the Professor vind ik heel erg belangrijk voor de leerlingen, zeker voor degenen voor wie een keuze voor een academisch traject niet vanzelfsprekend is.”*

Gouden envelop

Voorafgaand aan Meet the Professor ontvangen de deelnemende klassen elke maand een gouden envelop met daarin lesideeën en een hint over de identiteit van hun prof. Daardoor komt de klas meer te weten over de identiteit van de hoogleraar en tegelijkertijd leren de kinderen over wetenschap, onderzoek en de universiteit.

Studenten

Naast de hoogleraren en basisscholen doen ook elk jaar PABO-, ALPO- en Onderwijskundestudenten van de Universiteit Utrecht, Hogeschool Utrecht en Marnix Academie mee aan Meet the Professor. De hoogleraren worden gekoppeld aan een student die ze leert hoe ze een interessante en interactieve les kunnen geven aan basisschoolleerlingen.

Kinderen en wetenschap

Basisschoolleerlingen uit groep 6, 7 en 8

Zeven maanden

Een halfjaar lang krijgen de leerlingen hints over de identiteit van hun professor. Het daadwerkelijke bezoek duurt een uur

Onderzoeker heeft geen budget nodig

Meet the Professor is een initiatief van het Wetenschapsknooppunt Utrecht. Het Wetenschapsknooppunt verbindt het basisonderwijs met de Universiteit Utrecht.

Prof. dr. Harold van Rijen is hoogleraar Innovatieve leer vormen in het biomedisch onderwijs.

Foto: Jos Kuklewski

JA, IK WIL

Omvangrijk digitaliseringsproject rond trouwregisters

Het project 'Ja, ik wil' is een omvangrijk digitaliseringsproject rond Amsterdamse ondertrouwregisters (1581-1811). Onderzoekers van de afdeling Economische en Sociale Geschiedenis van de Universiteit Utrecht en het Stadsarchief Amsterdam hebben deze rijke informatiebron ontsloten en bruikbaar gemaakt voor onderzoek.

Het onderzoek werd geleid door Tine de Moor, hoogleraar Sociale en Economische Geschiedenis: "Bij het ontsluiten van de registers kregen we hulp van een groot aantal vrijwilligers. Zij droegen bij aan het onderzoek door de ondertrouwregisters te bestuderen en de gegevens uit deze bron over te nemen op digitale formulieren. Denk hierbij aan gegevens zoals de leeftijden van de bruid en bruidgom, hun afkomst, of hun religie." Via deze gegevens komen de onderzoekers meer te weten over huwelijkspatronen, levensverwachting, sociale omgeving en (im)migratie in het vroegmoderne Nederland.

Nergens ter wereld bestaat een bron die zo volledig en voor zo'n lange periode dit type informatie verschaft voor een grote stad als Amsterdam. In het verleden zijn er diverse initiatieven geweest om deze bron toegankelijk te maken, maar tot nog toe waren deze eerder fragmentarisch. Het project 'Ja, ik wil' brengt hier verandering in en helpt om deze schat aan informatie beschikbaar te maken zowel voor wetenschappers als voor gewone Nederlanders die op zoek zijn naar hun Amsterdamse voorouders.

Prof. dr. Tine de Moor is hoogleraar Sociale en Economische Geschiedenis.

Citizen science

Vrijwilligers die een bijdrage leverden aan het onderzoek door de ondertrouwregisters te bestuderen en de gegevens uit deze bron over te nemen op digitale formulieren

Tijdens het onderzoek

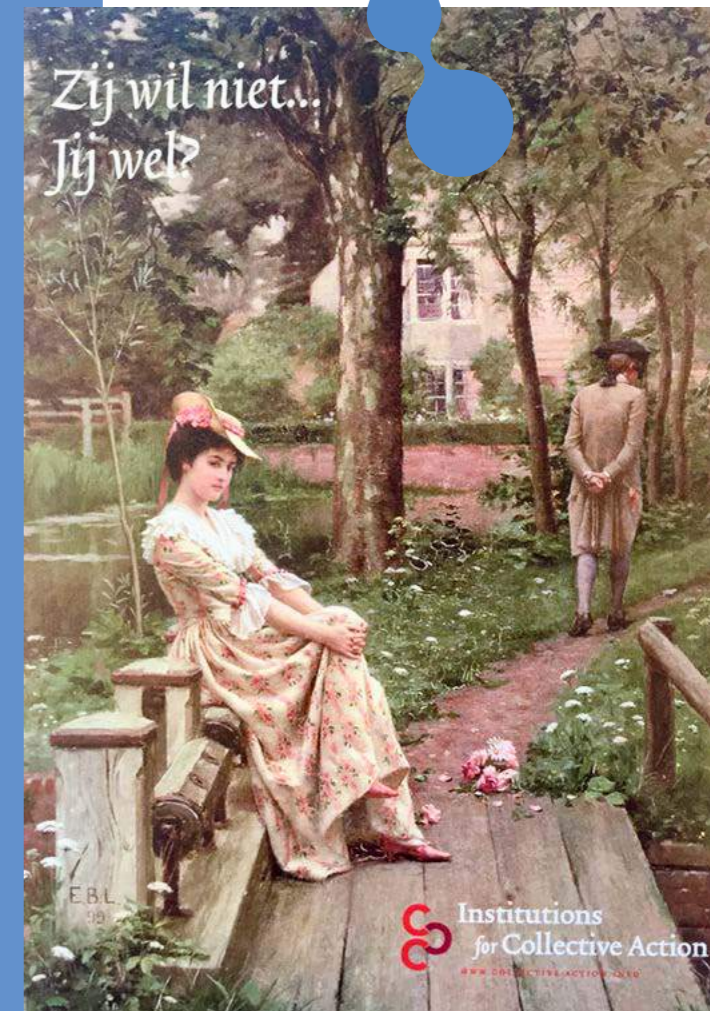
De voorbereiding kostte een jaar, de uitvoer van het project twee jaar

Het project liep van 2015 tot 2017

€€€

STUDIUM GENERALE

Het podium voor kennis & reflectie

Studium Generale organiseert jaarlijks zo'n 80 openbare evenementen op het grensgebied van wetenschap en maatschappij. Zeker in de huidige tijd waarin mensen geconfronteerd worden met een eindeloze stroom aan informatie, hypes en trends is het belangrijk om kennis op waarde te kunnen schatten. In discussies, lezingen en talkshows over uiteenlopende onderwerpen probeert Studium Generale daaraan bij te dragen. Liefst voorbij de grenzen van (wetenschappelijke) disciplines en altijd voorbij de waan van de dag. Gratis en toegankelijk voor iedereen die opstaat voor nieuwe perspectieven en prikkelende vragen.

Verschillende onderwerpen, verschillende formats

Niet ieder onderwerp vraagt om een eenzelfde vorm of benadering. Daarom werkt Studium Generale met verschillende formats. Het maandelijkse Science Café in TivoliVredenburg biedt een informele kennismaking met de wetenschap 'achter' telkens één aansprekend thema: van humor en stress, tot liefde en geweld. In een vlotte en visueel aantrekkelijke talkshow vertellen wetenschappers uit verschillende disciplines over hun onderzoek, met veel ruimte voor vragen van het publiek. Een andere populaire programmareeks in informele setting is het Filosofisch Café, waarin filosofen hun visie geven op aloude morele dilemma's en actuele maatschappelijke ontwikkelingen.

Maud Radstake: "Sommige kwesties vragen om verdieping én verbreding. Daarom organiseert Studium Generale ieder seizoen meerdelige lezingenseries rondom één centrale vraag. Bijvoorbeeld over duurzaamheid, de toekomst van digitale technologieën of de verhouding tussen individu en collectief in de huidige maatschappij. Omdat vragen en antwoorden nooit eenduidig zijn, laten we wetenschappers van verschillende achtergronden verschillende achtergronden aan het woord. Sommige reeksen zijn onderdeel van een studiepunten cursus, maar ze zijn altijd ook voor andere geïnteresseerden toegankelijk."

Andere formats zijn 'Tv-series ontleed', waarin onderzoekers hun favoriete tv-serie van wetenschappelijke duiding voorzien, 'Movies & Science', dat een film of documentaire als startpunt neemt voor diepgaande discussies; en het Betweter Festival, het jaarlijkse kunst & wetenschapsfestival met mini-colleges, muziek, film en live wetenschappelijke experimenten (zie ook pagina 10).

Lezing en debat, festivals en podia

Volwassenen (studenten, alumni en andere geïnteresseerden van binnen en buiten de Universiteit Utrecht)

8 uur

Een dagdeel

Onderzoeker heeft geen budget nodig

Dr. Maud Radstake is directeur van Studium Generale.

Foto: Jan Willem Groen

LEERGEMEENSCHAPPEN

Wetenschappers en leerkrachten ontwikkelen samen lesmateriaal

Binnen de leergemeenschappen van het Wetenschapsknooppunt Utrecht werken wetenschappers, docenten en onderwijsontwikkelaars samen aan de vertaling van actueel wetenschappelijk onderzoek naar lesmateriaal. Op deze manier maken leerlingen op onderzoekende wijze kennis met wetenschap, onderzoek doen en de Universiteit Utrecht. De opbrengsten van de leergemeenschappen worden toegankelijk gemaakt voor scholen in de regio Utrecht door middel van onderwijsmateriaal en professionalisering voor leerkrachten.

In 2017 werd een leergemeenschap georganiseerd rond het onderzoek van Joyce Endendijk, zij doet onderzoek naar genderstereotypering aan de Universiteit Utrecht bij de faculteit Sociale Wetenschappen. In de leergemeenschap draaide het om de vraag: ‘Hoe ontwikkelen kinderen genderstereotypen en wat zijn de gevolgen van deze stereotypen?’ Joyce: “Wat mij vooral is bijgebleven van de leergemeenschap is het enthousiasme van de kinderen om met wetenschap aan de slag te gaan. Ook hun nieuwsgierigheid naar nieuwe kennis was inspirerend. Verder vond ik dat ze al een erg kritische blik hadden op het gebied van onderzoek doen. Ze begrepen bijvoorbeeld uit zichzelf al heel goed dat je bij een experimentje waarbij je twee keer kaartjes van speelgoed moet verdelen je de condities zo veel mogelijk gelijk moet houden (op het aspect wat je wilt onderzoeken na).

De voorbereiding van de leergemeenschap samen met een leerkracht had echt meerwaarde, omdat de leerkracht zijn of haar klas het beste kent. We hebben samen besproken welke onderzoekjes wel en niet zouden werken in de klas. Ook hebben we een computertaak die ik zelf gebruik om genderstereotypen te onderzoeken omgezet naar een onderzoekje waarbij kinderen kaartjes van speelgoed moesten verdelen. Dit format werkt beter in de klas dan de computertaak omdat kinderen zo beter zien en ervaren wat er precies onderzocht wordt.”

De leergemeenschappen zijn een initiatief van het Wetenschapsknooppunt Utrecht. Het Wetenschapsknooppunt verbindt het basisonderwijs met de Universiteit Utrecht.

Dr. Joyce Endendijk doet onderzoek naar genderstereotypering bij het departement Educatie & Pedagogiek.

Kinderen en wetenschap

Basisschoolleerkrachten regio Utrecht en onderzoekers van de Universiteit Utrecht

Tijdens het onderzoek

24 uur

Drie maanden

Onderzoeker heeft geen budget nodig

Foto: Lize Kraan

KASBOEKJE VAN NEDERLAND

Hoogleraar en NTR samen op zoek naar financiële geschiedenis van Nederlanders

Het begon tijdens het Weekend van de Wetenschap in oktober 2017. In een setting die deed denken aan het tv-programma Tussen Kunst en Kitsch konden mensen de universiteit bezoeken met hun oude financiële documenten zoals kasboekjes en spaarbankboekjes. Op die eerste dag en de maanden daarna deelden honderden Nederlanders hun kasboekjes met de Utrechtse onderzoekers. De eerste resultaten van deze zoektocht op zolder waren in 2018 te volgen in het televisieprogramma 'Kasboekje van Nederland' Dit was de eerste publiek-private samenwerking tussen een universiteit en een publieke omroep.

“Geld houdt ons dagelijks bezig. Wij willen via unieke bronnen en verhalen onderzoeken hoe Nederlandse huishoudens en kleine ondernemers hun geldzaken regelen,” zegt historicus Oscar Gelderblom. “Dat is nog nauwelijks gedaan omdat de meeste bronnen in archieven over banken en andere financiële dienstverleners gaan. Met Kasboekje van Nederland hebben we een bron aangeboord waardoor we gedurende de hele twintigste eeuw mee kunnen kijken met de geldzaken van gewone Nederlanders. En daardoor kunnen we nieuwe vragen stellen: Waarom maakten we tot de jaren zestig niet of nauwelijks gebruik van banken en verzekeraars? Waarom lenen we tegenwoordig als we iets kostbaars willen kopen, terwijl we er vroeger voor spaarden? Wie hield er thuis de hand op de knip: de man of de vrouw?”

Inmiddels hebben de onderzoekers zo'n 1.500 kasboekjes ontvangen met financiële gegevens over 7.500 mensjaren. Het team is druk bezig met inventariseren en scannen van de bronnen en met de eerste analyses van de data. En ze zijn niet de enigen: veel mensen die hun kasboekjes in bruikleen hebben gegeven, zijn ook zelf weer in de oude stukken gedoken. Tot grote vreugde van de Utrechtse onderzoekers: “met deze prachtige bronnen komt de eigen familiegeschiedenis voor veel mensen een stuk dichterbij.”

Prof. dr. Oscar Gelderblom is hoogleraar Financiële Geschiedenis aan de Universiteit Utrecht. Kasboekje van Nederland komt voort uit het NWO onderzoeksproject 'The Dynamics of Inclusive Finance in the Netherlands, 1750-1970'.

Citizen science

Volwassenen geïnteresseerd in de financiële geschiedenis van hun familie

Tijdens het onderzoek

Met de onderzoekers, studenten en vrijwilligers zijn er inmiddels ruim 5.000 mensuren in het onderzoek gestoken.

Van oktober 2017 t/m juni 2018

€€€

Foto: Marieke Wijntjes

YOUth-KINDERCOLLEGES

Colleges voor deelnemers aan het YOUth-onderzoek

In mei 2015 startte YOUth: een grootschalig en langlopend onderzoek naar de ontwikkeling van hersenen en gedrag. YOUth volgt in totaal 6.000 kinderen vanaf de zwangerschap tot hun vroege volwassenheid. Om iets terug te doen voor de kinderen die aan het onderzoek meewerken, organiseert het KinderKennisCentrum kindercolleges.

Bij de kindercolleges zijn de kinderen met hun ouders én vriendjes welkom. Communicatieadviseur en organisator Marije Witsenboer vertelt: “De kindercolleges zijn een mooie manier om de kinderen te bedanken voor hun medewerking en iets terug te geven. We vragen de kinderen wat zij interessante onderwerpen vinden voor een college, daarna zoeken wij een onderzoeker die daar iets over kan vertellen. Ik vind het belangrijk dat kinderen de breedte van het onderzoek binnen de Universiteit Utrecht meekrijgen. Door middel van de colleges leren de kinderen de Universiteit Utrecht kennen, en maken de wetenschappers kennis met een voor hen vaak nieuwe doelgroep.”

Bij het organiseren van een soortgelijke publieksactiviteit voor kinderen zijn er een aantal aandachtspunten volgens Marije: “Zorg voor veel interactie en afwisseling. Kinderen vinden het leuk als ze zelf iets mogen doen of ervaren. Denk aan stemmen op een stelling, een proefje of met elkaar overleggen.”

Peter Bos gaf een kindercollege over het thema ‘stofjes in je brein’: “Het is erg leuk om een keer voor deze doelgroep wat te kunnen vertellen over je onderzoek. Het is uitdagend en vergt goede voorbereiding, maar het is een stuk dynamischer dan onderwijs voor studenten. De openheid en het enthousiasme van kinderen maakt het een dankbare ervaring.”

Kinderen en wetenschap

Kinderen die meewerken aan het YOUth-onderzoek met hun ouders en vriendjes

Drie maanden

Een dagdeel

Onderzoeker heeft geen budget nodig

Marije Witsenboer is communicatieadviseur van Dynamics of Youth en het YOUth-onderzoek van de Universiteit Utrecht.

Dr. Peter Bos doet onderzoek naar de invloed van hormonen op het menselijke gedrag en de samenhang met neurologische factoren.

Foto's: Lize Kraan

INCLUSIE IN UTRECHT: EEN FILMINTERVENTIE

Van bekrompenheid naar een inclusieve stad

In Utrecht wonen diverse sociale groepen naast elkaar op een harmonieuze, maar toch gescheiden manier. Waarom zien we sommige mensen als 'wij' en anderen als 'zij'? Madelijn Strick en Lars Tummers hebben in samenwerking met inwoners van de stad Utrecht een film gemaakt over sociale segregatie.

In de film worden verschillende sociale groepen uit Utrecht samengebracht, waaronder universitaire studenten, mensen met een Turkse of Marokkaanse migratieachtergrond, Tuindorpers en Oud-Utrechters. Aan de film was een vragenlijstonderzoek gekoppeld. Met dat onderzoek werden bewoners gevraagd hoe ze het samenleven met diverse sociale groepen in Utrecht ervaren. De film moedigt mensen van verschillende achtergronden aan om zichzelf en de ander te zien zonder oordeel of vooroordeel. Op deze manier willen Madelijn en Lars aan Utrecht laten zien dat we meer op elkaar lijken dan gedacht.

Madelijn Strick legt uit op wat voor manier ze inwoners van Utrecht betrekken bij het onderzoek: "De inwoners van Utrecht die meedoen aan het project komen uit meerdere sociale groepen in Utrecht. De groep is dus heel divers. We delen de opzet, resultaten en conclusies van het project met de deelnemers via interactieve discussies en laagdrempelige uitleg. Op deze manier betrekken wij een diverse groep Utrechters bij de werking en opbrengsten van wetenschappelijk onderzoek. In een terugkomsessie hebben we hen gevraagd hun ervaringen met ons delen, en hebben we gepolst in hoeverre hun kennis en begrip van wetenschappelijk onderzoek is vergroot."

Dr. Madelijn Strick is universitair docent bij Sociale-, Gezondheid- en Organisatiepsychologie. Daarnaast is ze lid van de Utrecht Young Academy.

Prof. Lars Tummers is hoogleraar Publiek Management en Gedrag. Daarnaast is hij lid van de Utrecht Young Academy.

Citizen science

Inwoners van Utrecht

Tijdens het onderzoek

Negen maanden

€€

HIP&CO

Een spelletjesapp voor zieke kinderen én hun vriendjes

Heidi Lesscher is als neurobioloog betrokken bij het project “spelen = gezond opgroeien”. Samen met collega’s in het Wilhelmina Kinderziekenhuis en van game research willen zij sociaal spel bij chronisch zieke kinderen. Afgelopen jaar deden zij mee aan Hacking Health Utrecht 2018. Met haar teamgenoten Merel van der Vlist (Universiteit Utrecht) en Anouk Tuijnman (Trimbos-instituut) gingen ze op zoek naar ideeën om chronisch zieke kinderen te helpen om meer met hun leeftijdsgenoten te spelen.

Lesscher: “Zeven mensen hebben zich tijdens de hackathon bij ons aangesloten: een grafisch vormgever en programmeur van een game design bedrijf, een statisticus die ervaring heeft met games voor onderwijs en kinderen met psychische klachten, twee IT-trainees met een biologische achtergrond, een industrieel ontwerper en een expert op het gebied van kunstmatige intelligentie.” Op vrijdagavond schetsten ze een plan, dat ze de volgende ochtend toetsten bij de 16-jarige voorzitter van de WKZ-Kinderraad. Dat leverde zeer waardevolle input op. “Ze stelde belangrijke vragen, zoals: ‘hebben jullie eraan gedacht dat sommige kinderen doof of blind zijn?’”

Tijdens het hacking weekend is het idee ontstaan voor een overkoepelende game, met daarin een grote verzameling spelideeën, die zieke kinderen stimuleert om meer samen met hun vrienden te ondernemen. Lesscher: “Dat hoeft niet altijd face-to-face, maar ze moeten het wel samen doen.” De onderzoekers willen met een dergelijke game meer te weten komen over spelgedrag en hoe spel kinderen met een chronische ziekte kan helpen. Dit kan bijvoorbeeld door de kinderen vragen te stellen in de app. “Omdat ze via de app vrienden uitnodigen, kunnen we meten hoe vaak ze spelen, en met hoeveel kinderen. Zo komen we meer over sociale interactie en spel te weten. Ook kunnen we vragen stellen over hoe het gaat, zodat we iets kunnen zeggen over de ontwikkeling van de kinderen, en de invloed van de game daarop.” Momenteel wordt gewerkt aan een plan om een dergelijke game verder te ontwikkelen en in te zetten in het onderzoek naar spel.

Kinderen en wetenschap

Chronisch zieke kinderen

Tijdens het onderzoek

€€

Dr. Heidi Lesscher is neurobioloog bij Diergeneeskunde en onderzoeker bij het thema ‘spelen = gezond opgroeien’ van het KinderKennisCentrum van de Universiteit Utrecht.

Foto: Ivar Pel

www.uu.nl/publicengagement
publicengagement@uu.nl

Als u op de hoogte wilt worden gehouden van het Programma Public Engagement,
stuur dan een mail naar publicengagement@uu.nl